

Joanna GIL-MASTALERCZYK¹

KSZTAŁTOWANIE I PERCEPCJA MIEJSKIEJ PRZESTRZENI PUBLICZNEJ – W OTOCZENIU SACRUM

1. Wprowadzenie

Obserwowany w ciągu ostatnich dekad proces transformacji miast, stwarza szanse na poprawę jakości miejskiego środowiska życia oraz oferuje miejsca o wysokim standardzie, zwłaszcza na obszarach silnie zurbanizowanych. Istotnym czynnikiem świadczącym o jakości i atrakcyjności struktur miejskich stają się przestrzenie publiczne. Umożliwiają one kształtowanie wielu ważnych relacji wśród społeczności lokalnych. Stają się wizytówką miast i zachęcają do przebywania na ich terenie.

Znaczącym wyznacznikiem jakości przestrzeni publicznej stają się obiekty i zespoły architektury sakralnej, które w zróżnicowanej, często także chaotycznej strukturze miasta, poprzez swoją kompozycję architektoniczną i urbanistyczną zapewniają czytelność przestrzeni miejskiej. Ze względu na swą skalę dominują w przestrzeni placów i ulic. Pozwalają na rozpoznawanie istotnych i charakterystycznych sekwencji przestrzeni publicznych, narastających w czasie i stających się również atrakcyjnymi przyrodniczo obszarami.

Obiekty i zespoły sakralne oraz towarzyszące im przestrzenie publiczne od wieków służyły społeczności miejskiej jako miejsca spotkań, wspólnego przeżywania ważnych dla lokalnych społeczności wydarzeń, wywierając także istotny wpływ na ich kompozycję urbanistyczną.

W przeszłości to właśnie między innymi okazałe i reprezentacyjne katedry były symbolem bogactwa i znaczenia poszczególnych ośrodków miejskich

¹ Politechnika Świętokrzyska, Katedra Architektury i Urbanistyki, Wydział Architektury i Budownictwa, , al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 7, 25-314 Kielce, joanna.gil@onet.pl

[1, s. 48]². W obecnych czasach, przestrzeń publiczna ewoluuje w kierunku mobilności i procesualności. Często wymyka się z możliwości kontroli planistycznej, czy zarządzania. Natomiast dotychczasowe metody i narzędzia planistyczne stają się nieskuteczne w stosunku do współczesnej mobilnej, nieustannie zmieniającej się przestrzeni [2, s. 121].

Problematyka kształtowania i percepcji miejskich przestrzeni publicznych od zawsze związana była z zagadnieniami życia społecznego (jak m.in. budowaniem więzi społecznych) i rozpatrywana na wielu płaszczyznach.

W niniejszym artykule omówiono temat w oparciu o założenia urbanistyczne, architekturę przestrzeni miejskiej, a także w efekcie założeń projektowych i planowania przestrzennego.

2. Miejskie przestrzenie publiczne w otoczeniu *sacrum* – w strukturze współczesnego miasta Kielce

Kształtowanie przestrzeni publicznych w otoczeniu *sacrum*, nie tylko jako pojedynczych realizacji, ale tworzących również połączone układy przestrzenne, podnosi atrakcyjność turystyczną danej dzielnicy, wpływa na obraz miejsca i miasta. Rewitalizacja miejskich terenów publicznych, towarzyszących obiektom architektury sakralnej w Kielcach, stała się okazją do utworzenia nowych i atrakcyjnych fragmentów obszaru śródmieścia. Oferują one swym mieszkańcom przyjazną przestrzeń publiczną o bogatym programie i uformowaniu, uwolnioną od uciążliwości komunikacyjnej. Nowe zależności przestrzenno-funkcjonalne, umożliwiły użytkownikom miasta realizowanie licznych aktywności. Stały się miejscem częstych spotkań i kreacji więzi społecznych. Historyczne otoczenie architektoniczne kształtuje pozytywne emocje oraz wywołuje pozytywne skojarzenia, a przestrzeń publiczna może być źródłem relaksu, poczucia jakości życia, dumy i przywiązania do miejsca. Fizyczne aspekty przestrzeni publicznych jak kształt, skala, faktura, światło powinny być czynnikami wywołującymi pozytywne emocje. Natomiast *architektura jako*

² W czasach globalizacji i hybrydyzacji kultury roli miejskich budynków reprezentacyjnych nie mogą już dłużej odgrywać wyłącznie budowle religijne (...), będące nośnikami idei, które w globalizującym się świecie niekiedy uważane są już za niechciane i niemodne (...). Zmiana sposobów spędzania wolnego czasu w owładniętym konsumpcjonizmem, globalizującym się społeczeństwie, jest zauważalna (...). Atrakcyjność multifunkcyjnych centrów handlowo-rozrywkowych oraz parków tematycznych sprawia, że ludzie oczekują podobnych doznań od obiektów publicznych związanych z kulturą [1, s. 48, 51].

*filozoficzny wymiar środowiska powinna bezpośrednio lub sama przez kształtowanie właściwych postaw, kierować socjalizacją, wychowywać, uzdrawiać, i rozwijać*³ [3, s. 8], [4].

2.1. Plac Zamkowy – zabytkowa przestrzeń urbanistyczna w otoczeniu *sacrum*

Na początku 2015 roku zakończone zostały prace, prowadzone na dziedzińcu zlokalizowanym przed Pałacem Biskupów Krakowskich, w bezpośrednim sąsiedztwie bazyliki katedralnej. Główną ideą rewitalizacji było przywrócenie dawnego barokowego wyglądu zabytkowej przestrzeni urbanistycznej – towarzyszącej funkcji *sacrum* w mieście, a także zapewnienie sprawnej obsługi komunikacyjnej tego miejsca. Całe przedsięwzięcie oprócz rewitalizacji dziedzińca frontowego, objęło rewitalizację wewnętrznego dziedzińca południowego z przyległym tarasem, rewitalizację tarasu korpusu głównego Pałacu od strony wewnętrznego dziedzińca południowego, oraz rewitalizację wewnętrznego dziedzińca północnego wraz z przyległym tarasem⁴. Przeprowadzona jednocześnie modernizacja infrastruktury technicznej objęła wodociąg, kanalizację sanitarną i deszczową⁵.

W obrębie nowej aranżacji placu zorganizowano strefy komunikacji pieszo-jezdnej, służące do wewnętrznej obsługi obiektów zespołu pałacowego. Zapewniono miejsca dla rowerów, a wjazd na plac ograniczono gazonami. W najbliższym otoczeniu zabudowań utrzymano strefę ruchu pieszego i utworzono strefę wypoczynkową dla pieszych, z formami małej architektury oraz elementami zieleni niskiej. Wszystkie nawierzchnie utwardzone wykonane zostały z regularnych płyt piaskowca i kostki kwarcytowej, w kolorystyce nawiązującej do otoczenia – bladożółtej i różowawej. Na płycie placu wprowadzono również oświetlenie iluminacyjne, podkreślające charakter obiektu po zapadnięciu zmroku. Skromną przestrzeń dopełniają rozległe trawniki i komponowane formy zieleni niskiej, w postaci bukszpanów i cisów.

Znaczącą rolę w percepcji tej przestrzeni odegrały także pomysły dotyczące zaangażowania przechodnia w interakcje. W południowym narożniku placu, w otoczeniu specjalnie ukształtowanej zieleni, umieszczony został medialny punkt informacyjny, zachęcający do zwiedzania tego miejsca. Wykorzystanie przez

³ [3, s. 8 za: [4].

⁴ Dane za: www.rewitalizacja2.kielce.eu, 09.03.2015 [12].

⁵ W zakresie rozwiązań odwodnienia placu zaprojektowane zostały estetyczne detale powiązane z płytą posadzki.

projektantów mediów cyfrowych, stało się pozytywną reakcją na odbiorcę i jego potrzeby. Kształtuje żywotność oraz atrakcyjność tej części miasta.

Prezentowana przestrzeń publiczna, wykształcona i zagospodarowana przed jednym z najbardziej reprezentatywnych miejsc w Kielcach, pełni znaczącą rolę w kompozycji urbanistycznej całego miasta. Podjęte działania projektowe uwzględniły ważną dla architektury sakralnej – historyczną jakość kontekstu.

W zależności od funkcji zlokalizowanych tu obiektów i powiązanych z nimi otwartymi lub zadaszonymi przestrzeniami publicznymi, miejsce to generuje liczne aktywności. Oferuje swym mieszkańcom nowe warunki do integracji i komunikacji społecznej.

Dodatkowo rozbudowane i przebudowane, w ramach projektu⁶, ogólnodostępne tereny – otaczające całe założenie sakralne, wzbogacają tę przestrzeń. Stanowią ożywione i atrakcyjne miejsca – do spacerów, odpoczynku, spotkań towarzyskich, organizacji imprez kulturalnych. System ścieżek, stopni terenowych, zieleni urządzonej i rozległej zieleni parkowej, z miejscami do odpoczynku, zapewniają komfort wszystkim użytkownikom.

Reasumując, nadanie rewitalizowanemu obszarowi charakteru związanego ze spędzaniem wolnego czasu, miejscami do indywidualnych oraz grupowych spotkań, wpływa pozytywnie na podniesienie atrakcyjności społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej całego miasta. Uzyskana w efekcie poprawa estetyki otaczającej przestrzeni, w przyszłości będzie także wywierać korzystny wpływ na atrakcyjność społeczno-gospodarczą, jak m.in. turystyczną, kulturalną czy inwestycyjną.

Wprowadzenie dodatkowych warstw użytkowych, harmonijnie funkcjonujących z kontekstem oraz niezbędnych dla promowania wartościowej architektury, podnosi atrakcyjność miejskich przestrzeni publicznych. Dostępność do mediów cyfrowych generuje nowe doświadczenia, w których uczestniczy społeczność lokalna. Pozwala w zupełnie nowy sposób korzystać ze współczesnych ogólnodostępnych struktur miejskich.

Należy stwierdzić, że odpowiednio zaplanowane i urządzone ogólnodostępne przestrzenie miejskie (wyposażone w estetyczne formy małej architektury, zieleni urządzonej), powinny odpowiadać przede wszystkim na potrzeby lokalnych

⁶ Projekt "Rewitalizacja zabytkowego śródmieścia Kielc – etap II", rozszerzony o kolejne, piąte zadanie pn. "Przebudowa dziedzińca Pałacu Biskupów Krakowskich wraz z modernizacją infrastruktury". Realizacja w ramach Działania 6.1 „Wzmocnienie regionalnych i subregionalnych ośrodków wzrostu” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-13.

społeczności, w tym: wpływać na jakość życia mieszkańców i użytkowników, gdyż decydują o kształtowaniu relacji społecznych, generują nowe doświadczenia, a także tworzą obraz miejsca i miasta.

Rys. 1. Plac Zamkowy, Kielce
Fig. 1. The Place of the Castle, Kielce,
Źródło: Fot. J. Gil-Mastalerczyk, 2015

2.2. Plac Najświętszej Marii Panny – ogólnodostępna miejska przestrzeń publiczna towarzysząca *sacrum*

Plac Najświętszej Marii Panny stanowi reprezentatywne miejsce publiczne, zlokalizowane w ścisłym centrum miasta, bezpośrednio przed kielecką bazyliką katedralną⁷. Zajmuje obszar o powierzchni ok. 1 hektara i stanowi przedłużenie Placu Zamkowego. Od strony północnej, w mocnym skłonie, ograniczony jest wylotami ulic Małej i Dużej, a od wschodu domknięty fasadą budynku kieleckiej Caritas.

W wyniku przeprowadzonej i zakończonej w roku 2011/12, rewaloryzacji i modernizacji placu wraz z przyległymi ulicami, zmienił on swój dotychczasowy wygląd⁸. Przywrócono mu pierwotną formę i dawny charakter – miejsca uroczystości religijnych, odbywających się tutaj już przed wojną.

Obecna koncepcja płyty placu, projektu kieleckiego biura „Chodor-Projekt”, całkowicie zmieniła to ogólnodostępne miejsce w mieście [11]. Zgodnie z założeniem projektu, przywrócono terenowi autentyczny historyczny charakter, zaburzony

⁷ W ramach całego przedsięwzięcia inwestycyjnego zaplanowane zostały również: przebudowa odcinków ulic Małej i Dużej, łączące plac z główną ulicą Kielc - Sienkiewicza, oraz ulica Kapitulna i część ulicy Jana Pawła II [12].

⁸ Po wojnie założono tu zieleniec. Przed rozpoczęciem prac stanowił zielone zbocze.

w okresie PRL-u. W ramach przeprowadzonej rewitalizacji, trawiaste strome zbocze przekształciło się w atrakcyjne przestrzenie i społecznie miejsce publiczne, z ograniczonym i uspokojonym – w bezpośrednim sąsiedztwie placu, ruchem samochodowym. Teren wyłożono granitowymi płytami – w kolorze szarości. Wyeksponowany został dotychczasowy pomnik z figurą Księdza Jerzego Popiełuszki, usytuowany przed schodami do katedry.

Na placu występują liczne elementy małej architektury, takie jak: terenowe schody, pokonujące różnice naturalnego terenu, elementy oświetlenia ulicznego – zaprojektowane w poziomie posadzki oraz ławki z kamiennymi graniowymi murkami. Przed budynkiem plebanii, zaprojektowano różne formy zieleni niskiej, z podłożem z drobnego kamienia. Wzdłuż ulicy Jana Pawła II, dzięki budowie rampy-podjazdu, usprawniony został dostęp do katedry dla osób niepełnosprawnych i rodzin z wózkami. Ograniczono go murami oporowymi wykończonymi okładziną kamienną w barwach czerwieni.

Kompleksowa i szczegółowa rewaloryzacja placu, zharmonizowana z zabytkowym otoczeniem, wpłynęła na poprawę estetyki otaczającej przestrzeni miejskiej. Odbudowany i zrewitalizowany obszar został starannie wpisany w historyczną tkankę oraz porządek urbanistyczny najstarszej części miasta.

Plac stanowi chętnie odwiedzane przez turystów i pielgrzymów miejsce publiczne. Niestety nie jest miejscem częstych spotkań mieszkańców tego miasta. W opinii autora może mieć to po części związek z hałasem, powodowanym przez odbywający się – w bezpośrednim sąsiedztwie – ruch samochodowy. Wydaje się również, że w przestrzeni placu występuje za mało zieleni, zapewniającej komfort wypoczynku.

Rys. 2. Plac Najświętszej Marii Panny, Kielce
Fig. 2. The Place of Najświętszej Marii Panny, Kielce
Źródło: Fot. J. Gil-Mastalerczyk, 2015

2.3. Uwarunkowania prawne

Obszar Śródmieścia Kielc, obejmujący prezentowane przestrzenie publiczne, na dzień sporządzania projektów i realizacji inwestycji, jak również w chwili obecnej, nie posiada obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego⁹.

W związku z powyższym na przedmiotowe roboty budowlane wydane zostały stosowane decyzje o Warunkach Zabudowy i Zagospodarowania Terenu, na mocy ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* z dnia 27 marca 2003 roku. W decyzji z dnia 07.04.2009 r. *o środowiskowych uwarunkowaniach*, Prezydent

⁹ W świetle obowiązującego ustawodawstwa wiele gmin i miast w naszym kraju, zgodnie z ustawą *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, zobowiązana jest do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - jednego z głównych instrumentów realizacji lokalnej polityki gospodarczej. Brak sporządzenia planu może uchronić budżet gmin przed ogromnymi kosztami, ale w konsekwencji uniemożliwia racjonalne prowadzenie gospodarki przestrzennej. W efekcie może również doprowadzić do działań inwestycyjnych realizowanych na podstawie przypadkowych, nieskoordynowanych decyzji, czy też bezładu urbanistycznego [5, s. 77, 78].

Miasta Kielce stwierdził *brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia*¹⁰.

Należy zauważyć, że wszelkie działania planistyczne¹¹, na poziomie lokalnym, postrzegane są jako organizowanie ram, w których rozgrywa się życie mieszkańców. Praktyka planistyczna wskazuje, że powszechnie obowiązuje tendencja sporządzania miejscowych planów dla wycinkowych terenów. Działania te często skutkują powstawaniem rozproszonych i fragmentarycznych planów – terenów przewidzianych pod jednostkowe inwestycje oraz brakiem organizowania i porządkowania przestrzeni i struktury funkcjonalnej całej gminy / miasta.

Wiele powstających planów, w sferze gospodarowania przestrzenią, ogranicza się do określania wyłącznie podstawowych funkcji terenów, nie zważając przy tym na rozwiązania, które zabezpieczałyby potrzeby mieszkańców oraz mogłyby wpłynąć na podniesienie walorów użytkowych przestrzeni miejskich (np.: w zakresie korzystania z obszarów zieleni ogólnodostępnej w stosunku do terenów zainwestowanych lub liczby mieszkańców) [5, s. 86, 87].

Generalizując, można stwierdzić, że niezależnie od czynników ekonomicznych, społecznych i innych, oddziałujących na rozstrzygnięcia przyjmowane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, to właśnie planowanie przestrzenne decyduje o prawidłowym wykorzystaniu m.in. przestrzeni publicznych w mieście, ich właściwej organizacji oraz zarządzaniu, zgodnie z oczekiwaniami społecznymi i ochroną środowiska. Dlatego uchwalenie planu zagospodarowania przestrzennego jest niezwykle istotne w kształtowaniu procesów rozwojowych miasta, jak i w realizacji procesów inwestycyjnych¹². *Decyzje planistyczne powinny być płaszczyzną wypracowania konsensusu w sprawie słuszności wyboru kierunku i zakresu aktywizacji danego obszaru, niosących określone skutki przestrzenne. (...) W obecnej świadomości ekonomicznej decydentów (...), poznanie i powszechne uświadomienie długofalowych skutków przestrzennych tych działań jest konieczne, gdyż postrzegane doraźne korzyści ekonomiczne przysłaniają zagrożenia bezpowrotnej utraty unikatowych wartości poszczególnych terenów, a nawet całych obszarów* [6, s. 11].

¹⁰ Decyzja Prezydenta Miasta Kielce, znak OŚ.I.7624-54/08/09, z dnia 07.04.2009, o *środowiskowych uwarunkowaniach* stwierdzająca *brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia pn. „Rewitalizacja Zabytkowego Śródmieścia Kielce – Etap I i II”*(...).

¹¹ Działania sporządzania przez gminę - Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego oraz Decyzji o Warunkach Zabudowy i Zagospodarowania Terenu (Ustaleniu Warunków Zabudowy i Decyzji o Ustaleniu Lokalizacji Inwestycji Celu Publicznego).

¹² W aspekcie czasowym – znacznie skracany jest proces przygotowania inwestycji oraz uzyskania pozwolenia na budowę.

3. Podsumowanie i wnioski

Współczesne miasto kreuje różnorodne przestrzenie publiczne, które umożliwiają i ułatwiają jego społeczności realizację indywidualnych potrzeb, jak m.in. interakcje społeczne, rozrywkę, rekreację, komunikację. Z kolei harmonijne współlistnienie w strukturze urbanistycznej rozmaitych, dopełniających się funkcji gwarantuje zrównoważony rozwój miejskiej przestrzeni publicznej, gdzie *Otwarcie architektury na środowisko przyrodnicze łączy działania w sferze ekonomii, ekologii oraz w sferze socjalnej (...)* [8, s. 157].

Z punktu widzenia ochrony środowiska oraz z uwagi na rosnącą ciągle we współczesnym mieście ilość substancji budowlanej, obecny rozwój przestrzeni miejskich zmierza w kierunku *ochrony i łączenia w jeden system – wspólny organizm wszystkich elementów różnorodnych biotopów zwierzęcych i roślinnych wraz ze środowiskiem życia człowieka* [9, s. 62]. W aspekcie urbanistycznym, bardzo ważne staje się ekonomiczne gospodarowanie terenem, materiałami oraz wybór rozwiązań łączących w sobie cele priorytetowe z oczekiwaniami społeczności lokalnej. Przy czym, równie istotny pozostaje szacunek do struktur naturalnego ukształtowania, poszukiwanie równowagi pomiędzy estetyką projektowanych form architektonicznych (np.: małej architektury) i wprowadzanych funkcji, a oczekiwaniami społecznymi. Dobrym rozwiązaniem, w którym przestrzeń publiczna odzyskuje naturalny krajobraz jest Plac Zamkowy w Kielcach wraz z otoczeniem całego zespołu pałacowego.

Należy stwierdzić, że istotną rolę w podejmowaniu decyzji związanych z wyborem rozwiązań architektoniczno-urbanistycznych odgrywają projekty powstające w wyniku konsultacji z mieszkańcami, zarówno na etapie projektowania jak i uzyskiwania decyzji administracyjnych. Wraz z rozwojem psychologii środowiskowej pojawiały się nowe metody badań preferencji użytkowników przestrzeni. Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że do najbardziej lubianych i wysoko cenionych obszarów miasta należą miejsca charakteryzujące się wysokim ładem przestrzennym, otwarte i czyste, a zwłaszcza miejsca o walorach historycznych i kulturowych, bogate w zielenie – zapewniającą dużą relaksację fizjologiczną [10].

Reasumując, należy stwierdzić, że kształtowanie przestrzeni publicznych w mieście powinno zaspokajać różnorodne potrzeby mieszkańców, także te *ponad bytowe (...)*, związane m.in. z *doświadczeniem, emocjami, estetyką, kulturą i sztuką, gdyż: wpływają na jakość życia lokalnych społeczności, kształtują relacje społeczne, przywiązanie do miejsca, tożsamość, identyfikację, a także obraz miejsca czy całego miasta, standardy i jakości życia we współczesnych aglomeracjach, działają jako*

katalizator wielu procesów, często aktywizujących lokalne społeczności i zarazem pełnią rolę reprezentacyjną, identyfikacyjną [7, s. 33].

Podsumowując, pomimo postępującego wzrostu procesów urbanizacyjnych, obiekty architektury sakralnej, jako dominujące tworzywo miejskiej tkanki, z uwagi na swą indywidualność, odmienność od otoczenia, walory estetyczne i prestiżowe, nadal pozostają znaczące w kształtowaniu przestrzeni publicznych w mieście. Dzięki szczególnym cechom kompozycyjnym, wywierają duży wpływ na sposób zagospodarowania, organizowania, reorganizowania miejskich przestrzeni publicznych oraz jej związków z tkanką urbanistyczną. Rewitalizacja przestrzeni publicznych w zabytkowych strukturach miejskich, powinna uwzględniać zasady psychologii środowiskowej, łączyć się z koncepcją zrównoważonej rewitalizacji¹³. Winna również obejmować ochronę środowiska przyrodniczego i krajobrazu architektonicznego zagrożonego procesami urbanizacji.

BIBLIOGRAFIA

1. Gyurkovich. M.: The role of hybrid spaces of culture in the cities of the future/ Rola hybrydowych przestrzeni kultury w miastach przyszłości. FUTURE OF THE CITIES – CITIES OF THE FUTURE/PRZYSZŁOŚĆ MIAST – MIASTA PRZYSZŁOŚCI, Monografia 456, seria Architektura vol. 6, Gyurkovich J., Kantarek A., Gyurkovich M., Wójcik A. (red.): Wyd. PK, Kraków 2014, s. 48, 51.
2. Kwiatkowski K.: The creation of networks as a tool for analyzing and reviving the space of the cities of the future/ Kreacja sieci jako narzędzie analizy i ożywiania przestrzeni miast przyszłości. FUTURE OF THE CITIES – CITIES OF THE FUTURE/PRZYSZŁOŚĆ MIAST – MIASTA PRZYSZŁOŚCI, Monografia 456, seria Architektura vol. 6, Gyurkovich J., Kantarek A., Gyurkovich M., Wójcik A. (red.): Wyd. PK, Kraków 2014, s. 121.
3. Flor D.: Architektura a budowanie więzi społecznych – kształtowanie przestrzeni w oparciu o podstawy psychologii środowiskowej. Budownictwo i Architektura 6, 2010, 5-12.
4. Sanoff H.: Integrowanie programowania, ewaluacji i partycypacji w projektowaniu architektonicznym, Stowarzyszenie Psychologia i Architektura, Poznań 1999.

¹³ Obejmuje ona wszystkie miasta zgodnie z Międzynarodową Kartą Ochrony Miast Historycznych.

5. Gil-Mastalerczyk J., FINANCIAL IMPACT OF ADOPTING LOCAL SPATIAL DEVELOPMENT PLANS. GLL Geomatics, Landmanagement and Landscape No. 4, Publishing House of the University of Agriculture in Krakow, Krakow 2014, s. 77-91.
6. Bartkowicz. B.: Rola planowania przestrzennego w konkretyzacji zadań strategicznych przemian i aktywizacji przestrzeni. Czasopismo Techniczne Architektura, 1-A, 10, 108, Wydawnictwo PK, Kraków 2011, s. 7–13.
7. Celewicz P.: The dynamic of new urban structures/Dynamika nowych struktur miejskich. FUTURE OF THE CITIES – CITIES OF THE FUTURE/PRZYSZŁOŚĆ MIAST – MIASTA PRZYSZŁOŚCI, Monografia 456, seria Architektura vol. 6, Gyurkovich J., Kantarek A., Gyurkovich M., Wójcik A. (red.), Wyd. PK, Kraków 2014, s. 17-33.
8. Wehle-Strzelecka S.: Close-to nature housing – austrian examples/ Architektura mieszkaniowa otwarta na przyrodę – przykłady austriackie [w:] Technical transactions Architecture/ Czasopismo Techniczne Architektura, Issue 3-A (3) Lear 2014 (111)/ Zeszyt 3-A (3), Wydawnictwo PK, Kraków 2014, s. 147-160.
9. Wehle-Strzelecka S., Korczyńska A.: Ochrona środowiska w kształtowaniu przestrzeni miejskiej w aspekcie idei ekologii miasta. Czasopismo Techniczne Architektura, Z.7-A, Wydawnictwo PK, Kraków 2007, s. 55-64.
10. Lewicka M., Bańka A., Psychologia środowiskowa. [w:] Psychologia tom II. Podręcznik Akademicki. – prof. Jan Strelau. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2008.
11. www.mzd.kielce.pl, dostęp 09.03.2015.
12. www.rewitalizacja2.kielce.eu, dostęp 09.03.2015.

KSZTAŁTOWANIE I PERCEPCJA MIEJSKIEJ PRZESTREZNI PUBLICZNEJ – W OTOCZENIU SACRUM

Streszczenie

Współczesne miasto kreuje różnorodne przestrzenie publiczne, które umożliwiają jego społeczności realizację indywidualnych potrzeb. W artykule przedstawione zostaną najważniejsze zagadnienia dotyczące kształtowania i percepcji przestrzeni publicznej – w strukturze współczesnego miasta Kielce – wykształconej wokół obiektów i zespołów sakralnych realizowanych w zróżnicowanych sytuacjach przestrzennych, w różnorodnych uwarunkowaniach prawnych (jak: uwarunkowania planistyczne – przepisy prawa miejscowego, ustawy, rozporządzenia). Zwrócona zostanie uwaga na sposób uwzględniania tych obszarów publicznych w polityce przestrzennej realizowanej na szczeblu lokalnym (w uchwalanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego).

Pomimo postępującego wzrostu procesów urbanizacyjnych, obiekty architektury sakralnej, jako dominujące tworzywo miejskiej tkanki, z uwagi na swą indywidualność, odmienność od otoczenia, walory estetyczne i prestiżowe, nadal pozostają znaczące dla kształtowania przestrzeni publicznych w mieście. Dzięki szczególnym cechom kompozycyjnym, wywierają znaczący wpływ na sposób zagospodarowania, organizowania, reorganizowania miejskich przestrzeni publicznych, jej związków z całą tkanką urbanistyczną – związaną z przemianą potrzeb i wartości.

SHAPING AND PERCEPTION URBAN PUBLIC SPACE – IN THE VICINITY SACRUM

Summary

Modern city creates the different public spaces that allow the realization of individual community needs. In Article, the most important issues concerning the formation and perception of public space – in the structure of the modern city of Kielce – educated around objects and sacred assemblies implemented in different spatial situations in a variety of legal conditions (as planning conditions – local law, laws, regulations). Attention will be paid to how to take into account the public areas of spatial policies implemented at the local level (in enacting local land use plans).

Despite the progressive increase of the urbanization process, the objects of religious architecture, as the dominant material of the urban fabric, due to their individuality, difference from the environment, aesthetic and prestige, there remain significant for the development of public spaces in the city. Thanks to the specific characteristics of composition, have a significant impact on the way management, organizing, reorganizing urban public spaces, its relationship to the entire urban tissue – associated with the transformation of needs and values.

